

Mandag 21. oktober					
Arbeidsrelaterte lungesykdommer (Generell intro til vanligste arbeidsrelaterte lungesykdommer og noen spesielle bransjer)					
Tid	Tema	Foreleser	Foreleser OK?	Læringsmål	
08.45-09.15	Registrering				
09.15-10.00	Introduksjon	Cecilie Svanes Professor/overlege, UiB/ Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK		
10.15-11.00	Arbeidsrelaterte lungesykdommer i et globalt perspektiv.	Gro Tjalvin Førsteamanuensis/overlege, UiB/ Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK		
11.15-12.00 45 min	Arbeidsrelatert astma	Vivi Schlünssen, Professor/overlege Århus Universitet, Danmark	OK	ARB-061 Eksponering og virkningsmekanismer ARB-062 Klinikk, diagnostikk og oppfølging	
60 min	LUNSJ				
13.00-13.45	Arbeidsrelatert KOLS	Vivi Schlünssen, Professor/overlege Århus Universitet, Danmark	OK	ARB-061 Eksponering og virkningsmekanismer ARB-062 Klinikk, diagnostikk og oppfølging	
14.00-14.45	Luftveisplager i marine industrier. Symptomer, eksponeringer og mulige mekanismer.	Berit Bang, Professor/yrkeshygieniker UNN, Tromsø	OK	ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger ARB-035 Biologiske arbeidsmiljøfaktorer ARB-061 Eksponering og virkningsmekanismer	
15.00-15.30	Helseeffekter ved eksponering for stekeos	Sindre Rabben Svedahl, Førsteamanuensis	OK	ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger	

		/overlege, NTNU/St Olavs hospital, Trondheim		ARB-051 Arbeidsanamnese/eksponeringsforhold og sykdomsutvikling
15.30-16.00	Sarkoidose	Sindre Rabben Svedahl, Førsteamanuensis /overlege, NTNU/St Olavs hospital, Trondheim	OK	ARB-061 Eksponering og virkningsmekanismer ARB-051 Arbeidsanamnese/eksponeringsforhold og sykdomsutvikling

Tirsdag 22. oktober				
Arbeidsrelaterte lungesykdommer (Eksponering og undersøkelsesmetoder/utredning)				
Tid	Tema	Foreleser	Foreleser OK?	Læringsmål
08.30-09.15	Eksposom.	Vivi Schlünssen, Professor/overlege Århus Universitet, Danmark		ARB-037 Livsstilsfaktorer/levevaner - samspill med arbeidsmiljøfaktorer
09.30-10.15	Spirometri, gassdiffusjon, reversibilitetstest og uspesifikk provokasjonstest.	Thomas Blix Grydland, PhD/overlege Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-063 Spirometri ARB-064 Gassdiffusjon ARB-065 Reversibilitetstest ARB-066 Provokasjonstest
10.30-11.15	Praktiske øvelser lungefunksjonsundersøkelser/spirometri	Thomas Blix Grydland, PhD/overlege Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-063 Spirometri
11.30-12.15	Når skal vi gjøre spirometri i bedriftshelsetjenesten?	Lege i BHT		ARB-063 Spirometri ARB-056 Helseundersøkelser - målrettede
12.15-13.15	LUNSJ			

13.15-14.00	PEF måling som ledd i utredning av arbeidsrelatert astma	Gro Tjalvin Førstemanuensis/overlege, UiB/ Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-067 PEF-målinger ARB-053 Utredning - vurdere sammenhengen mellom eksponering og sykdom
14.15-15.00	Yrkesrelaterte pneumokonioser, hypersensitivitetspneumonitt og «Organic Dust Toxic Syndrome» (ODTS)	Vivi Schlünssen eller Cecilie Svanes	OK	ARB-051 Arbeidsanamnese/eksponeringsforhold og sykdomsutvikling
15.15-16.00	Spesifikk bronkial provokasjon ved arbeidsrelatert lungesykdom	Cecilie Svanes Professor/overlege, UiB/ Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-068 Eksponeringskammer ARB-052 Utredning av mistenkt sykdom eller skade - bakgrunnsinformasjon og tverrfaglig samarbeid ARB-053 Utredning - vurdere sammenhengen mellom eksponering og sykdom

Onsdag 23. oktober					
Arbeidsrelaterte lungesykdommer (Risikovurdering, forebygging, og noen spesielle bransjer. Trygdeytelser, spesialisterklæring)					
Tid	Tema	Foreleser	Foreleser OK?	Læringsmål	
08.30-09.15	Risikovurdering og forebygging av eksponering for luftveisskadelige agens	Helen Stavang, Yrkeshygieniker, Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-044 Partikler - risikovurdering - sentrale prinsipper og metoder ARB-070 Forebyggende tiltak	
09.30-10.15	Yrkesrelatert lungesykdom hos bønder	Gro Tjalvin Førstemanuensis/overlege, UiB/	OK	ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger ARB-035 Biologiske arbeidsmiljøfaktorer	

		Haukeland Universitetssjukehus, Bergen		ARB-051 Arbeidsanamnese/ eksponeringsforhold og sykdomsutvikling ARB-052 Utredning av mistenkt sykdom eller skade - bakgrunnsinformasjon og tverrfaglig samarbeid ARB-053 Utredning - vurdere sammenhengen mellom eksponering og sykdom
10.30-11.15	Allergiske luftveissykdommer med fokus på bakere.	Torgeir Storaas, PhD/overlege Haukeland Universitetssjukehus, Bergen	OK	ARB-069 Allergiske luftveislidelser ARB-051 Arbeidsanamnese/ eksponeringsforhold og sykdomsutvikling ARB-035 Biologiske arbeidsmiljøfaktorer ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger
11.30-12.15	Melding av arbeidsrelatert sykdom og rettigheter ved yrkessykdom	Kristin Buhaug, Koordinerende rådgivende overlege NAV fylkeskontor Vestland	OK	ARB-054 Oppfølging - trygde- og forsikringsytelser, meldinger til Arbeidstilsynet og NAV
12.15-13.15	LUNSJ			
13.15-14.00	Spesialisterklæring ved yrkessykdom	Kristin Buhaug, Koordinerende rådgivende overlege NAV fylkeskontor Vestland	OK	ARB-055 Spesialisterklæringer
14.15-15.00	Luftveisplager i spesifikk bransje			ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger

				ARB-051 Arbeidsanamnese/ eksponeringsforhold og sykdomsutvikling
15.15-16.00	Baker og/eller frisør som selv presenterer sykehistorie			ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger

Torsdag 24. oktober					
Arbeidsrelatert kreft					
Tid:	Tema:	Foreleser	Foreleser OK?	Læringsmål	
08.15-09.00	Arbeidsrelatert kreft: Yrkesårsaksfaktorer og yrkesfordeling	Tom Grimsrud, dr.med/overlege Kreftregisteret	OK	ARB-096 Eksponering og virkningsmekanismer - økt risiko for utvikling av kreft ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-098 Kreftsykdommer	
09.15-10.00	Kreft i nyre/urinveier, øvre luftveier, hematopoietisk og lymfoid vev	Tom Grimsrud, dr.med/overlege Kreftregisteret	OK	ARB-096 Eksponering og virkningsmekanismer - økt risiko for utvikling av kreft ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-100 Effekter toksikologiske påvirkninger ARB-098 Kreftsykdommer	
10.15-11.00	Offshore- og brannmannstudiene	Jo Stenehjem, PhD, Kreftregisteret, Prosjektleder Offshore- og brannmannstudiene	OK	ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger ARB-096 Eksponering og virkningsmekanismer - økt risiko for utvikling av kreft	

				ARB-100 Effekter toksikologiske påvirkninger ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-098 Kreftsykdommer
11.15.12.00	Asbesteksponering og vurdering av eksponeringsnivå før og nå	Pål Graff, Professor/yrkeshygieniker STAMI. Prosjektleder asbestmålinger (brann og riving av asbestholdige materialer)	OK	ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-034 Kjemiske arbeidsmiljøfaktorer ARB-044 Partikler - risikovurdering - sentrale prinsipper og metoder ARB-070 Forebyggende tiltak
	LUNSJ			
13.00-13.45	Arbeidsrelatert lungekreft	Tor Erik Danielsen, Dr.med./medisinsk fagsjef, Avonova	OK	ARB-096 Eksponering og virkningsmekanismer - økt risiko for utvikling av kreft ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-100 Effekter toksikologiske påvirkninger ARB-098 Kreftsykdommer ARB-071 Spesielle bransjer, yrker og påvirkninger
14.00-14.45	Mesoteliom, pleuraplakk og asbestose	Tor Erik Danielsen, Dr.med./medisinsk fagsjef, Avonova	OK	ARB-096 Eksponering og virkningsmekanismer - økt risiko for utvikling av kreft ARB-034 Kjemiske arbeidsmiljøfaktorer ARB-100 Effekter toksikologiske påvirkninger ARB-097 Kreftfremkallende stoffer ARB-098 Kreftsykdommer
15.00-15.45	Kursprøve			